Europa-Parlamentet
2019-2024

Udenrigsudvalget

2023/2105(INI)

22.9.2023

UDKAST TIL BETÆNKNING

om Europa-Parlamentets og dets parlamentariske diplomatis rolle i EU's udenrigs- og sikkerhedspolitik
(2023/2105(INI))

Udenrigsudvalget

Ordfører: Jordi Solé

PR_INI

INDHOLD

Side

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING 3

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING

om Europa-Parlamentets og dets parlamentariske diplomatis rolle i EU's udenrigs- og sikkerhedspolitik
(2023/2105(INI))

Europa-Parlamentet,

– der henviser til artikel 14, stk. 1, og artikel 36 i traktaten om Den Europæiske Union,

– der henviser til erklæringen om politisk ansvarlighed af 20. juli 2010 fra næstformanden for Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik (NF/HR),

– der henviser til strategidokumentet fra juni 2016 med titlen "Fælles vision, fælles handling: Et stærkere Europa – En global strategi for Den Europæiske Unions udenrigs- og sikkerhedspolitik",

– der henviser til den fælles meddelelse fra Kommissionen og Den Europæiske Unions højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik af 25. marts 2020 med titlen "EU Action Plan on Human Rights and Democracy 2020-2024" (EU-handlingsplan om menneskerettigheder og demokrati 2020-2024) (JOIN(2020)0005),

– der henviser til "A Strategic Compass for Security and Defence – For a European Union that protects its citizens, values and interests and contributes to international peace and security" (Et strategisk kompas for sikkerhed og forsvar – For en Europæisk Union, der beskytter sine borgere, værdier og interesser og bidrager til international fred og sikkerhed), der blev godkendt den 21. marts 2022,

– der henviser til Rådets afgørelse 2010/427/EU af 26. juli 2010 om, hvordan Tjenesten for EU's Optræden Udadtil skal tilrettelægges og fungere[1],

– der henviser til sin henstilling af 15. marts 2023 til Rådet og næstformanden for Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik om status over EU-Udenrigstjenestens funktionsmåde og om et stærkere EU i verden[2],

– der henviser til sin beslutning af 12. marts 2019 om opbygning af EU's kapacitet til konfliktforebyggelse og mægling[3],

– der henviser til sin afgørelse af 13. september 2023 om ændringer til Parlamentets forretningsorden med henblik på styrkelse af integritet, uafhængighed og ansvarlighed[4],

– der henviser til forretningsordenens artikel 54,

[1] EUT L 201 af 3.8.2010, s. 30.
[2] Vedtagne tekster, P9_TA(2023)0077.
[3] EUT C 23 af 21.1 2021 s. 16.
[4] Vedtagne tekster, P9_TA(2023)0316.

– der henviser til betænkningen fra Udenrigsudvalget (A9-0000/2023),

A. der henviser til, at NF/HR i henhold til artikel 36 i traktaten om Den Europæiske Union regelmæssigt skal høre Parlamentet om de vigtigste aspekter af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (FUSP) samt om de valg, der træffes inden for rammerne af heraf, og underrette Parlamentet om den politiske udvikling;

B. der henviser til, at Parlamentet kontrollerer og drøfter gennemførelsen af EU's eksterne anliggender, navnlig gennem arbejdet i Udenrigsudvalget og dets to underudvalg om menneskerettigheder og om sikkerhed og forsvar samt gennem Udvalget om International Handel og Udvikling;

C. der henviser til, at parlamentarisk diplomati kan bidrage til opfyldelsen af EU's mål og til fremme af EU's værdier og politikker og derved skabe merværdi ved at fremme en mere konsekvent og sammenhængende EU-optræden udadtil;

D. der henviser til, at Parlamentet løbende samarbejder med folkevalgte embedsmænd og diplomater samt repræsentanter for civilsamfundet og andre interessenter fra lande uden for EU og multilaterale institutioner, navnlig gennem arbejdet i dets delegationer og udvalg, herunder gennem afholdelse af høringer og landebesøg;

E. der henviser til, at Europa-Parlamentet har forbindelseskontorer (EPLO'er) uden for EU i New York, Addis Abeba og Jakarta, foruden i London og Washington;

Et fremspirende parlamentarisk diplomati

1. glæder sig over Parlamentets voksende rolle i EU's optræden udadtil, som gradvist udvikler sig fra en noget marginal til en væsentlig rolle, hvorved dets lovgivningsmæssige, budgetmæssige og kontrolmæssige beføjelser kombineres med flere former for engagement med lande og samfund uden for EU;

2. fremhæver det parlamentariske diplomatis særlige rolle og værdi i forhold til at supplere og styrke synligheden og virkningen af EU's udenrigs- og sikkerhedspolitik sammen med Tjenesten for EU's Optræden Udadtil (EU-Udenrigstjenesten), Kommissionen og medlemsstaternes diplomatiske tjenester;

3. beklager, at Parlamentet på trods af sit særlige bidrag til opfyldelsen af EU's udenrigspolitiske mål endnu ikke er blevet fuldt ud anerkendt af Kommissionen, Rådet og EU-Udenrigstjenesten som en integreret aktør i "Team Europe"-tilgangen;

4. mener derfor, at der er et stort uudnyttet potentiale for, at Parlamentet kan videreudvikle sin diplomatiske rolle og sit bidrag til opfyldelsen af EU's udenrigspolitiske mål;

Det parlamentariske diplomatis værktøjer, midler og værdier

5. fremhæver Parlamentets specifikke, dynamiske og offentlige bidrag til EU's udenrigs- og sikkerhedspolitik gennem arbejdet i dets udenrigsudvalg, som bidrager til forbindelserne med lande uden for EU og internationale organisationer;

6. bemærker, at de stående delegationer, som Udenrigsudvalget fører overordnet tilsyn med, supplerer udvalgenes arbejde ved at etablere et regelmæssigt og vedvarende forum

for politisk dialog med lande uden for EU, herunder gennem fælles parlamentariske organer og multilaterale forsamlinger;

7. fremhæver, at de stående delegationer spiller en central rolle som forbindelsesled mellem Parlamentet og dets partnere rundt om i verden, idet de fremmer interaktion, drøfter holdninger og politikker af fælles interesse og desuden lytter til partnere og formidler deres synspunkter til de kompetente organer i Parlamentet;

8. mener, at Parlamentets officielle missioner uden for EU udgør en integreret del af EU's udenrigspolitik, som derfor skal have fuld støtte fra EU-delegationerne;

9. mener, at den politiske dialog, som Parlamentet fører med statslige, parlamentariske og civilsamfundsmæssige aktører i hele verden, bidrager til at fremme EU's synspunkter og værdier om globale standarder på områder såsom klima- og energidiplomati, konnektivitet, kunstig intelligens og digitale og teknologiske politikker;

10. understreger Parlamentets konsekvente engagement i at sætte menneskerettigheder og demokrati i centrum for EU's optræden udadtil og udgøre et centralt forum for høring og styrkelse af civilsamfundets og demokratiske aktørers stemme fra hele verden;

11. understreger betydningen og den unikke karakter af Parlamentets demokratistøtteprogrammer;

Parlamentets bidrag til EU's udenrigs- og sikkerhedspolitik

12. mener, at den næste valgperiode og udnævnelsen af den fremtidige Kommission bør være en lejlighed til at styrke rammerne for de interinstitutionelle forbindelser mellem Parlamentet, EU-Udenrigstjenesten og Kommissionen, herunder EU-delegationerne, med henblik på at forbedre det parlamentariske diplomati og styrke EU's værktøjskasse for optræden udadtil;

13. opfordrer navnlig til, at Parlamentets tilsyn med arbejdet under EU's udenrigs- og sikkerhedspolitiske aktiviteter styrkes ved at øge EU-Udenrigstjenestens og Kommissionens eksterne tjenesters grad af ansvarlighed og gennemsigtighed;

14. opfordrer Kommissionen, Rådet og medlemsstaterne til reelt at inddrage Parlamentet i gennemførelsen af og kontrollen med spørgsmål af strategisk relevans for EU's udenrigsanliggender samt i kontrollen med eksterne finansieringsinstrumenter;

15. insisterer på, at Parlamentet i henhold til artikel 36 i TEU har ret til at blive holdt underrettet om FUSP-anliggender; understreger i denne henseende vigtigheden af hurtigst muligt at opdatere den interinstitutionelle aftale af 20. november 2002 mellem Europa-Parlamentet og Rådet om Europa-Parlamentets adgang til Rådets følsomme oplysninger på det sikkerheds- og forsvarspolitiske område[5];

16. understreger, at Parlamentets tilsynsfunktion og beføjelse til at overvåge forhandlingerne om og gennemførelsen af internationale aftaler giver det en afgørende rolle i udformningen af Unionens engagement med tredjelande og dens overordnede indsats på den internationale scene;

[5] EUT C 298 af 30.11 2002 s. 1.

17. insisterer på, at alle centrale strategiske politikdokumenter, der vedtages af Kommissionen og Rådet i forbindelse med gennemførelsen af EU's udenrigspolitik, bør integrere Parlamentets rolle heri;

18. opfordrer til en yderligere styrkelse af Parlamentets forbindelser med medlemsstaternes nationale parlamenter, som er velplacerede organer i forhold til at fungere som et forbindelsesled over for medlemsstaternes udøvende myndigheder;

19. mener, at Parlamentet har en enestående rolle at spille med hensyn til at bringe EU's udenrigspolitik tættere på de europæiske borgere, navnlig ved at samarbejde med substatslige enheder såsom regionale regeringer og parlamenter;

20. er af den opfattelse, at Parlamentet i forbindelse med tilbageskridt for så vidt angår respekt for menneskerettigheder og demokrati i hele verden har en særlig rolle at spille i forhold til at hjælpe demokratisk valgte parlamenter globalt med at konsolidere deres institutionelle rolle og interne arbejdsmetoder;

21. fremhæver Parlamentets særlige rolle med hensyn til at hjælpe partnerlandene og navnlig udvidelseslandene med at styrke deres rolle i EU-tiltrædelsesprocessen;

22. gentager sin opfordring til at styrke EU's institutionelle kapacitet til konfliktforebyggelse og mægling og mener, at Parlamentet på dette område kan stille ekspertise og et væsentligt bidrag til rådighed gennem sine organer og foranstaltninger;

23. understreger, at det brede interparlamentariske netværk, som Parlamentet har udviklet via sine stående delegationer, er et vigtigt redskab til at drøfte og koordinere holdninger med internationale partnere i multilaterale fora, f.eks. i forbindelse med FN's resolutioner, klimadiplomatiet eller G20-holdninger, samt til at præcisere EU's hensigter over for partnere og fremme dets handlinger;

Team Europe: Parlamentet som udenrigspolitisk partner

24. mener, at selv om Parlamentet bør bevare sin fulde autonomi i forbindelse med gennemførelsen af sin eksterne politiske dagsorden, udgør fælles ad hoc-besøg og erklæringer fra Parlamentet sammen med repræsentanter for Kommissionen og Rådet i forbindelse med den vigtigste udvikling i tredjelande et lovende område for gennemførelse af Team Europe-tilgangen;

25. fremhæver valgobservation som et område, hvor samarbejdet mellem Parlamentet og EU-Udenrigstjenesten er det mest strukturerede, hvorved begge institutioner gennemfører valgobservationsaktiviteter, der er godt integreret med hinanden på flere måder;

26. gentager sin opfordring til en mere strategisk koordinering mellem EU-institutionerne i forbindelse med presserende individuelle sager om menneskerettighedsforkæmpere; er overbevist om, at parlamentarisk diplomati kan vise sig at være en effektiv og supplerende mekanisme for kontakter med tredjelande om sådanne sager;

27. opfordrer indtrængende hver EU-delegation til på sit websted at offentliggøre Parlamentets arbejde af relevans for dens værtsland, herunder på det lokale sprog, og til at følge op med lokale myndigheder og civilsamfundsgrupper;

°

° °

28. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet, Kommissionen, næstformanden for Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik og til medlemsstaternes regeringer og parlamenter.